

Tabela nr 1 do załącznika nr 3

LP	CP - CS	Podmiot zgłaszający uwagę	Treść uwagi	Odniesienie do uwagi
1	CP1, CS (i)	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	Działalność B+R. Czy w ramach kolejnej perspektywy finansowej będzie możliwe składanie projektów, które częściowo otrzymały dofinansowanie z perspektywy 2014-2020?	Wyjaśnienie. W ramach perspektywy 2021-2027 nie wyklucza się dofinansowania przedsięwzięć, które będą kontynuacją projektów zrealizowanych już w latach 2014-2020 przy wsparciu ze środków UE, jednak powinny one stanowić odrębne / nowe projekty.
2	CP1, CS (i)	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	Działalność B+R. Czy będzie możliwość otrzymania dofinansowania na projekty które zostały już sfinansowane z własnych środków, natomiast wnioskodawca będzie się ubiegał o uzyskanie dofinansowania?	Wyjaśnienie. Zgodnie z Rozporządzeniem UE 2021/1060 nie będą mogły być wybierane do dofinansowania projekty, które zostały fizycznie ukończone lub w pełni zrealizowane przed złożeniem wniosku o finansowanie w ramach programu (z wyjątkiem projektów, które są reakcją na wyjątkowe okoliczności).
3	CP1, CS (ii)	Urząd Miasta Łodzi	Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 działań z wykorzystaniem rozwiązań cyfrowych Wśród szerokiego wykorzystania technologii cyfrowych należy wskazać na potrzebę budowy i wdrożenia systemów wspomagających zarządzanie miastem, w tym m.in.: inteligentnych rozwiązań do sterowania efektywnością energetyczną, systemów ewidencji sieci uzbrojenia terenu, systemów monitorowania transportu miejskiego i zarządzania ruchem drogowym. Cyfryzacja transportu miejskiego oraz działania towarzyszące wpłyną na poprawę m.in. przepływu i bezpieczeństwa pasażerów (np. systemy ITS). Rozwój infrastruktury danych przestrzennych pozwoli na monitorowanie zmian przestrzeni/ zabudowy, prezentację systemów wizualizacji rozwiązań architektonicznych poprzez efektywne stosowanie informacji przestrzennej oraz integrację informatyczną baz danych. Realizacja ww. działań przyczyni się zarówno do dematerializacji gospodarki (cyfryzacji) poprzez stworzenie odpowiedniej infrastruktury systemów teleinformatycznych,	Uwaga uwzględniona. W ramach FEŁ2027 możliwa jest realizacja m.in. przedsięwzięć w zakresie cyfryzacji działalności instytucji publicznych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów itp.), przedsięwzięć z zakresu rozwoju infrastruktury danych przestrzennych, polegające na budowaniu, aktualizacji, poprawie jakości baz danych, w tym baz danych przestrzennych (geodezyjnych) oraz przedsięwzięć związanych z digitalizacją zasobów publicznych będących w posiadaniu instytucji publicznych. W programie przewiduje się wspieranie działań dotyczących rozwiązań cyfrowych w transporcie m.in. ITS, systemów zarządzania ruchem czy systemów informacji pasażerskiej.

			wspomagających efektywne zarządzanie miastem w oparciu o aktualne i wiarygodne dane o nim i o zjawiskach czy aktywnościach, które zachodzą w jego granicach, jak i do osiągnięcia celów neutralności klimatycznej w oparciu o racjonalne gospodarowanie dostępnymi zasobami. Będzie miała również pozytywny wpływ na odporność gospodarczą i społeczną poprzez zapewnienie racjonalnego gospodarowania dostępnymi zasobami w mieście oraz odpowiedniego diagnozowania długofalowych problemów i wdrażania rozwiązań naprawczych, a także reagowania w nagłych sytuacjach kryzysowych.	
4	CP1, CS (ii)	Urząd Miasta Bełchatowa	<p>Wspieranie rozwiązań dostosowujących firmy i jst np. do różnego rodzaju epidemii.</p> <p>Ostatnie miesiące pokazały, jak epidemia wirusa może zaburzyć normalne funkcjonowanie gospodarki czy administracji samorządowej. Istotne jest zatem dofinansowanie np. systemów pracy zdalnej w jst (niezbędny sprzęt, infrastruktura itp.).</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 możliwe jest wsparcie cyfryzacji przedsiębiorstw i jednostek samorządu terytorialnego.</p>
5	CP1, CS (ii)	Gmina Wartkowice	Zwiększenie dostępności do usług administracyjnych online.	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 możliwa jest realizacja m.in. przedsięwzięć w zakresie cyfryzacji działalności instytucji publicznych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów itp.), przedsięwzięć z zakresu rozwoju infrastruktury danych przestrzennych, polegające na budowaniu, aktualizacji, poprawie jakości baz danych, w tym baz danych przestrzennych (geodezyjnych) oraz przedsięwzięć związanych z digitalizacją zasobów publicznych będących w posiadaniu instytucji publicznych.</p>

6	CP1, CS (ii) CP 4, CS (vi)	Urząd Miasta Bełchatowa	<p>Przeznaczenie środków na podnoszenie kompetencji cyfrowych dla osób spoza branży IT oraz rozwój niezbędnej infrastruktury.</p> <p>W związku z transformacją gospodarczą oraz zapotrzebowaniem rynku pracy, niezbędna jest podnoszenie kompetencji IT mieszkańców województwa. Konieczne jest tym samym inwestowanie w szybki internet w mniejszych miejscowościach oraz ośrodki rozwijające kompetencje IT mieszkańców.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>W zakresie EFRR, na poziomie regionalnym nie przewidziano wsparcia dotyczącego zwiększenia dostępności do szerokopasmowego internetu, celem uniknięcia dublowania interwencji ze wsparciem udzielanym z poziomu krajowego. Jako element projektu możliwe jest wsparcie dotyczące rozwoju kompetencji cyfrowych pracowników instytucji sektora publicznego.</p> <p>W ramach EFS+ zaplanowano działania skierowane do osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych zdobyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia, wiedzy, umiejętności i kwalifikacji, w tym szkolenia i kursy z wykorzystaniem systemu Bazy Usług Rozwojowych (BUR). Podejmowane będą przedsięwzięcia ukierunkowane na rzecz wsparcia podstawowych kompetencji cyfrowych w ramach Lokalnych Ośrodków Wsparcia Edukacji.</p>
7	CP1, CS (ii) CP4, CS (ii), (vii), (iii), (ix)	Urząd Miasta Łodzi	<p>Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 realizacji działań zwiększających kapitał społeczny w mieście i regionie</p> <p>Istnieje konieczność realizacji działań innowacyjnych służących podniesieniu spójności społecznej oraz zwiększeniu kapitału społecznego w mieście i regionie, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działania animacyjne realizowane w przestrzeniach publicznych i na obszarach zieleni; - zadania realizowane wspólnie z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi skierowane do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych i bezdomnych; - działania zintegrowane, m. in. utworzenie mieszkań treningowych i chronionych; aktywizacja społeczna i zawodowa; - utworzenie i rozwój Centrów Zdrowego i Aktywnego Seniora; - teleopieka nad mieszkańcami 60+; - opieka nad osobami niepełnosprawnymi; - zapewnienie pomocy asystenta ds. codziennych bieżących spraw; - zapewnienie wysokiej jakości edukacji; - wsparcie w obszarze imigracji zarobkowej do Łodzi; 	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 możliwe jest wsparcie inwestycji w infrastrukturę pomocy społecznej służącej świadczeniu m.in. usług opiekuńczych i bytowych, integracji społecznej oraz wsparcia inwestycji w mieszkalnictwo wspomagane i chronione. Możliwe są również przedsięwzięcia z zakresu e-usług publicznych, w tym e-administracji, e-bezpieczeństwa, e-zdrowia, polegające na rozwoju interoperacyjnych elektronicznych usług publicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz zapewniających powszechny, otwarty dostęp dla obywateli do usług. W obszarze edukacji możliwe jest wsparcie infrastrukturalne placówek wychowania przedszkolnego, kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz w ograniczonym zakresie kształcenia ogólnego, a także przy zachowaniu odpowiednich wymogów m.in. wyposażenie placówek w nowoczesne narzędzia i sprzęt oraz systemy informatyczne, i pomoce multimedialne umożliwiające korzystanie z technologii cyfrowych.</p> <p>W ramach EFS+ planuje się szeroki wachlarz wsparcia w zakresie usług społecznych, w tym programy obejmujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, zdrowotnej i edukacyjnej, usługi aktywizacji społecznej i zawodowej w ramach podmiotów integracji społecznej (CIS, KIS, WTZ, ZAZ), wspieranie migrantów zarobkowych,</p>

			<p>- realizacja innych inicjatyw powiązanych z procesami rewitalizacji miasta Łodzi. Powyżej wskazane działania będą przeciwdziałać ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców w całym regionie.</p>	<p>usługi dla osób obcego pochodzenia, które pozwolą im na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie, rozwój zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych i zdrowotnych, w tym wdrażanie standardów dostępności w podmiotach leczniczych. W FEŁ2027 nie przewiduje się odrębnego wsparcia dla działań animacyjnych realizowanych w przestrzeniach publicznych i na obszarach zieleni. Takie działania będą mogły być elementem kompleksowych projektów rewitalizacyjnych.</p>
8	CP1, CS (iii)	Urząd Miejski w Poddębicach	<p>Zwracamy uwagę na potrzebę wsparcia działań w zakresie przygotowania i uzbrojenia nowych terenów inwestycyjnych, z wykorzystaniem dostępności komunikacyjnej poprzez węzeł autostradowy A-2 oraz Centralnej Magistrali Kolejowej Śląsk-Porty.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wsparcie terenów inwestycyjnych zostało wyłączone przez KE z CP1. W programie regionalnym FEŁ2027 nie przewiduje się również wsparcia terenów inwestycyjnych z CP5 ze względu na małe zainteresowanie konkursami na ten typ projektu ze strony JST w perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020, brak wskazania potrzeb w tym zakresie przez związki ZIT - przy jednoczesnym wskazaniu, że wysokość alokacji na mechanizm ZIT, nie jest dla tych związków wystarczający w kontekście ich potrzeb inwestycyjnych. Ponadto w ramach CP5 wspierane będą kosztochłonne projekty rewitalizacyjne, zaś podział alokacji w programie regionalnym musi uwzględniać wymogi dotyczące koncentracji tematycznej, wskazane w Kontrakcie Programowym.</p>
9	CP1, CS (iii)	Związek Gmin Regionu Poddębickiego	<p>Zwracamy uwagę na potrzebę wsparcia działań w zakresie przygotowania i uzbrojenia nowych terenów inwestycyjnych, z wykorzystaniem dostępności komunikacyjnej poprzez węzeł autostradowy A-2 oraz Centralnej Magistrali Kolejowej Śląsk-Porty.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wsparcie terenów inwestycyjnych zostało wyłączone przez KE z CP1. W programie regionalnym FEŁ2027 nie przewiduje się również wsparcia terenów inwestycyjnych z CP5 ze względu na małe zainteresowanie konkursami na ten typ projektu ze strony JST w perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020, brak wskazania potrzeb w tym zakresie przez związki ZIT - przy jednoczesnym wskazaniu, że wysokość alokacji na mechanizm ZIT, nie jest dla tych związków wystarczający w kontekście ich potrzeb inwestycyjnych. Ponadto w ramach CP5 wspierane będą kosztochłonne projekty rewitalizacyjne, zaś podział alokacji w programie regionalnym musi</p>

				uwzględniać wymogi dotyczące koncentracji tematycznej, wskazane w Kontrakcie Programowym.
10	CP1, CS (iii)	Gmina Wartkowice	Rozwój terenów inwestycyjnych z wykorzystaniem węzła autostradowego A2 oraz Centralnej Magistrali Kolejowej Śląsk - Porty.	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wsparcie terenów inwestycyjnych zostało wyłączone przez KE z CP1. W programie regionalnym FEŁ2027 nie przewiduje się również wsparcia terenów inwestycyjnych z CP5 ze względu na małe zainteresowanie konkursami na ten typ projektu ze strony JST w perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020, brak wskazania potrzeb w tym zakresie przez związki ZIT - przy jednoczesnym wskazaniu, że wysokość alokacji na mechanizm ZIT, nie jest dla tych związków wystarczający w kontekście ich potrzeb inwestycyjnych. Ponadto w ramach CP5 wspierane będą kosztochłonne projekty rewitalizacyjne, zaś podział alokacji w programie regionalnym musi uwzględniać wymogi dotyczące koncentracji tematycznej, wskazane w Kontrakcie Programowym.</p>
11	CP1, CS (iii)	Urząd Miasta Łodzi	<p>Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 realizacji działań w ramach wsparcia przedsiębiorczości i promocji gospodarczej miasta.</p> <p>Zwracamy uwagę na konieczność kontynuacji wsparcia startupów w zakresie szkolenia z przedsiębiorczości, wsparcia szkoleniowo-doradczego, dofinansowania rozpoczęcia działalności gospodarczej, szkolenia dla pracowników, dofinansowania zatrudnienia, doposażenia stanowisk pracy. Wszystkie ww. działania mają na celu tworzenie atrakcyjnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, wsparcie rozwoju nowych przedsiębiorstw, generowanie wysokiej jakości miejsc pracy, rozwój kadr i</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 dofinansowaniem będzie objęte tworzenie lepszych warunków dla rozwoju MŚP. Wspierana będzie w szczególności promocja gospodarcza regionu poprzez wsparcie branż kluczowych w regionie (np. regionalnych inteligentnych specjalizacji).</p>

			<p>kwalfikacji uniwersalnych oraz zdolności do ciągłego uczenia się, kształtowanie kompetencji proinnowacyjnych i menadżerskich.</p> <p>Ważne jest również stworzenie możliwości udziału w międzynarodowych imprezach targowych (m.in. targach branży nieruchomości) i promocyjnych, w konferencjach, organizacja wizyt studyjnych, wspieranie współpracy zagranicznej łódzkich uczelni i ośrodków badawczo - rozwojowych, zwiększenie partycypacji społecznej w działaniach międzynarodowych, udział w polskich i międzynarodowych wydarzeniach branżowych, organizacja własnych wydarzeń branżowych dla potencjalnych inwestorów. Promocja dostępnych rozwiązań technicznych, organizacyjnych oraz potencjalnych korzyści płynących z ich zastosowania mają wpływ na zwiększenie poziomu cyfryzacji. Stymulowanie tworzenia produktów i usług o wysokiej wartości dodanej, charakteryzujących się dużym potencjałem eksportowym, poszukiwań i zdobywania nowych rynków oraz zmiany modeli biznesowego oraz przyczynia się do trwałego wzrostu gospodarczego i produktywności przedsiębiorstw, rozwoju transformacji cyfrowej przedsiębiorstw, wzrostu internacjonalizacji przedsiębiorstw.</p>	
12	CP2, CS (i)	Urząd Miasta Łodzi	<p>Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 realizacji działań w ramach ochrony powietrza i ograniczenia emisji CO2</p> <p>Istnieje konieczność wymiany lub modernizacji źródeł ciepła wraz z instalacją urządzeń OZE, celem polepszenia jakości powietrza, redukcji emisji CO2 i innych zanieczyszczeń powietrza oraz zmniejszenia zjawiska ubóstwa energetycznego, w szczególności w zakresie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, pieców opartych o paliwa stałe na źródła odnawialne lub przyłączenie do sieci c.o. lub gazowej w całym regionie, a w szczególności w ośrodkach miejskich które stanowią główne źródło emisji.</p> <p>Program wsparcia musi objąć m.in. modernizację energetyczną budynków (wraz z instalacją urządzeń OZE), w tym użyteczności publicznej, takich jak: Domy Pomocy Społecznej, żłobki i placówki edukacyjne oraz budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 możliwe jest dofinansowanie m.in. działań z zakresu OZE, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej lub wielorodzinnych budynków mieszkalnych</p>

			<p>energooszczędne celem poprawy ich charakterystyki energetycznej. Uzupełnieniem działań w zakresie efektywności energetycznej w budynkach będą także inwestycje w wymianę systemów ogrzewania/ chłodzenia o niskiej sprawności. Głównym celem jest wsparcie procesu zielonej transformacji, poprzez zapewnienie finansowania dla działań wpływających zmniejszenie emisyjności, eliminację zanieczyszczeń, poprawę efektywności energetycznej budynków, czego efektem będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu powietrza; - zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych - wsparcie walki ze zjawiskiem smogu; - zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych (głównie CO₂) i poprawy sytuacji klimatycznej; - podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE. 	
13	CP2, CS (i), (ii)	Urząd Miejski w Poddębicach	<p>Obszary problemowy - odnawialne źródła energii</p> <p>Gmina Poddębice dostrzega potrzebę zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w zakresie produkcji energii elektrycznej w oparciu o ogniwa fotowoltaiczne, w budynkach użyteczności publicznej, jak również w indywidualnych gospodarstwach domowych (instalacje prosumenckie). Należy zwrócić uwagę, że na naszym terenie nadal duży problem stanowi zanieczyszczenie powietrza spowodowane wykorzystywaniem do ogrzewania domów tradycyjnych kotłów na paliwa stałe. W Poddębicach występują pokłady wód geotermalnych, których potencjał nie został w pełni wykorzystany w ciepłownictwie, rekreacji i rehabilitacji. Istnieje zatem potrzeba zwiększenia wykorzystania tych zasobów do w/w celów, ze szczególnym wskazaniem na rozbudowę infrastruktury ciepłowniczej opartej o źródła geotermalne, w tym rozbudowę sieci ciepłowniczych, które umożliwią wykorzystanie energii termalnej do ogrzewania indywidualnych gospodarstw domowych.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 możliwe jest dofinansowanie OZE w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, inwestycji dotyczących sieci ciepłowniczych.</p>

14	CP2, CS (i) CS (ii)	Związek Gmin Regionu Poddębickiego	<p>Odnawialne źródła energii</p> <p>Nasze samorządy podkreślają potrzebę zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w zakresie produkcji energii elektrycznej np. w oparciu o ogniwa fotowoltaiczne, instalacje wiatrowe itd., w budynkach użyteczności publicznej, jak również w indywidualnych gospodarstwach domowych (instalacje prosumenckie). Należy zwrócić uwagę, że na terenie naszych gmin nadal duży problem stanowi zanieczyszczenie powietrza spowodowane wykorzystaniem do ogrzewania domów tradycyjnych kotłów na paliwa stałe, gdzie również wskazane jest wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, np. pompy ciepła. Na terenie regionu poddębickiego występują pokłady wód geotermalnych, których potencjał nie został w pełni wykorzystany w ciepłownictwie, rekreacji i rehabilitacji. Istnieje zatem potrzeba zwiększenia wykorzystania tych zasobów do w/w celów, ze szczególnym wskazaniem na rozbudowę infrastruktury ciepłowniczej opartej o źródła geotermalne, w tym rozbudowę sieci ciepłowniczych, które umożliwią wykorzystanie energii termalnej do ogrzewania indywidualnych gospodarstw domowych.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 możliwe jest dofinansowanie OZE w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, inwestycji dotyczących sieci ciepłowniczych.</p>
15	CP2, CS (i), (ii)	Miasto Skierniewice	<p>Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii</p> <p>W programie RFE dla Łódzkiego 2027 powinny znaleźć się projekty wspierające spółki ciepłownicze w zakresie: - zmniejszania zużycia węgla na rzecz wykorzystania odnawialnych źródeł energii i poprawiających efektywność energetyczną.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 możliwe jest dofinansowanie OZE, inwestycji zwiększających efektywność energetyczną.</p>
16	CP2, CS (i), (ii)	Gmina Wartkowie	<p>Ochrona powietrza (wykorzystanie OZE w tym instalacji fotowoltaicznych, hybrydowych i pomp ciepła), zwiększenie dostępności do infrastruktury gazowej jako źródło ciepła w budynkach, termomodernizacja, energooszczędne źródła światła).</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 możliwe jest wsparcie ochrony powietrza m.in. poprzez dofinansowanie OZE, termomodernizacji, energooszczędnego oświetlenia publicznego. Dodatkowo zgodnie z podziałem interwencji EFRR między poziomem regionalnym i krajowym inwestycje dotyczące sieci gazowych możliwe są do realizacji w ramach programu krajowego.</p>

17	CP2, CS (i), (ii)	Urząd Miasta Bełchatowa	Sukcesywne zwiększanie środków na rozbudowę instalacji OZE w przedsiębiorstwach, budynkach mieszkalnych, budynkach użyteczności publicznej należących do jst. Walka ze smogiem, przechodzenie na gospodarkę nieemisyjną, walka ze zmianami klimatu to działania wymagające dużych nakładów inwestycyjnych oraz zachęty inwestycyjnej dla potencjalnych beneficjentów.	Uwaga uwzględniona. W ramach FEŁ2027 możliwe jest dofinansowanie OZE.
18	CP2, CS (i), (iv)	Urząd Miasta Bełchatowa	Dostosowanie do zmian klimatu w jst. Biorąc pod uwagę zmieniające się warunki klimatyczne oraz występujące coraz częściej nagle zjawiska pogodowe, np. fale upałów, istotne jest dostosowanie do nich budynków użyteczności publicznej. Wiąże się to np. z instalowaniem systemów klimatyzacji, gromadzenia wody opadowej, właściwej termomodernizacji w budynkach należących do jst lub ich jednostek podległych.	Uwaga uwzględniona. W ramach FEŁ2027 możliwe jest wsparcie m.in.: - inwestycji w zakresie przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej; - inwestycji w zakresie przedsięwzięć termomodernizacyjnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, - inwestycji z zakresu adaptacji miast do zmian klimatu.
19	CP2, CS (iii)	Związek Gmin Regionu Poddębickiego	Infrastruktura gazowa Problemem jest również brak dostępu do sieci gazowej. Należy podjąć kroki w celu umożliwienia gazyfikacji terenów wiejskich /np. poprzez wykorzystanie technologii LNG/	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z podziałem interwencji EFRR między poziomem regionalnym i krajowym inwestycje dotyczące sieci gazowych są do realizacji w ramach programu krajowego.
20	CP2, CS (iv), (v)	Urząd Miasta Łodzi	Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 realizacji działań w ramach budowy systemu gospodarowania wodą (z uwzględnieniem retencji i powtórnego wykorzystania wód). Istnieje konieczność rozwoju budowy systemu gospodarowania wodą w mieście Łodzi ze szczególnym uwzględnieniem retencji (w tym retencji rozproszonej i małej retencji) oraz powtórnego wykorzystania wód. Zakres działań powinien obejmować m. in. budowę zbiorników retencyjnych, adaptację odbiorników wód opadowych do zmian klimatu, przebudowę/regulację koryt rzek, budowę kanału, odtworzenie/przebudowę koryt rzek, odtworzenie, przebudowę cieków, budowę kanalizacji deszczowej wraz z obiektami retencyjnymi (zbiorniki), odtworzenie rzek, rozwój systemów ujęć, uzdatniania, dostawy i magazynowania wody. Wszystkie ww. działania mają na celu zatrzymanie odpływu wód opadowych, wspieranie retencjonowania wody, w tym małej retencji, renaturyzację przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych, co będzie miało pozytywny	Uwaga częściowo uwzględniona. W ramach FEŁ2027 możliwe jest wsparcie inwestycji z zakresu gospodarowania wodą, w szczególności wspierające retencję, powtórne wykorzystanie wód, zagospodarowanie wody w mieście, kanalizację deszczową, z także inwestycje w infrastrukturę do celów ujęcia, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zgodnie z podziałem interwencji EFRR między poziomem krajowym a regionalnym, na poziomie regionalnym nie mogą być finansowane inwestycje m.in. z zakresu: renaturyzacji przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych oraz adaptacji terenów zurbanizowanych do zmian klimatu w 44 miastach objętych projektem POliS 2014-2020 + Warszawa + Koszalin. Takie wsparcie możliwe jest tylko z poziomu krajowego.

			wpływ na efektywne zarządzanie zasobami wody oraz przyczyni się do ograniczenia strat wody nie tylko w mieście ale w całym regionie.	
21	CP2, CS (iv), (vii), (viii)	Urząd Miasta Łodzi	<p>Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 zielonej transformacji regionu. Aby urzeczywistnić zintegrowane podejście do celów środowiskowych Polityki Spójności należy zapewnić wsparcie dla inwestycji w infrastrukturę lasów, parków, terenów zieleni, zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym tworzenie lub modernizacja miejsc rekreacji, wypoczynku i innych aktywności. Powinny to być również inwestycje oparte na przyrodzie, w których będą wprowadzone rozwiązania dot. roślinności towarzyszącej (zielen przyuliczna, zielone parkingi, przystanki, ściany, dachy, ogrody deszczowe, parki kieszonkowe, wooneerfy, kwietne łąki), inwestycje w zrównoważone systemy gospodarowania wodami opadowymi z udziałem zielono-niebieskiej infrastruktury, renaturyzacja dolin rzecznych poprzez działania techniczne i przedsięwzięcia inżynierskie z zakresu melioracji i hydrotechniki jako część rekultywacji terenów zieleni, tworzenie wielofunkcyjnych, otwartych przestrzeni publicznych, eliminujących wyspy ciepła, tworzenie bezpiecznej infrastruktury dla niechronionych uczestników ruchu drogowego (np. przebudowa lub zmiana organizacji ruchu przed placówkami edukacji, przebudowa miejsc, w których często dochodzi do wypadku, przebudowa miejskich ulic w celu uspokojenia ruchu oraz działania edukacyjne dla mieszkańców i przedsiębiorców, dotyczące zielonej transformacji miasta w zakresie adaptacji do zmian klimatu.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 możliwe jest wsparcie inwestycji z zakresu zielono-niebieskiej infrastruktury, w szczególności wspierające retencję, zagospodarowanie wody w mieście, wspieranie terenów zieleni.</p> <p>Zgodnie z podziałem interwencji EFRR między poziomem krajowym a regionalnym, na poziomie regionalnym nie mogą być finansowane m.in. inwestycje z zakresu: renaturyzacji przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych.</p> <p>W FEŁ2027 zaplanowano wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej m.in. poprzez inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury ukierunkowane na wzmocnienie bioróżnorodności i ochronę przyrody, edukację w zakresie kwestii środowiskowych lub klimatycznych.</p> <p>Wsparcie dla dróg w ramach działań z zakresu zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej może stanowić jedynie element szerszego projektu i jest ograniczone do infrastruktury drogowej przeznaczonej wyłącznie dla transportu publicznego i służące poprawie jego funkcjonowania lub przyczyniające się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zmniejszenia ruchu samochodowego w centrach miast. Ze wsparcia wyłączone będą inwestycje w infrastrukturę drogową wykorzystywaną dla indywidualnego ruchu samochodowego, inną niż obiekty Park&Ride. Wsparcie dróg na obszarach miast możliwe będzie także w ramach działań dotyczących transportu regionalnego na zasadach tam opisanych.</p>

22	CP2, CS (v)	Gmina Wartkowice	Ochrona środowiska: ochrona wód (budowa i przebudowa systemów oczyszczania ścieków zbiorowych i indywidualnych)	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 możliwe jest wsparcie inwestycji z zakresu systemów oczyszczania ścieków zbiorowych. Wybór projektów z zakresu kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków komunalnych (w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi) oparty będzie o Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Wspierane będą jedynie aglomeracje, które nie spełniają wymogów dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG). Z uwagi na ograniczoną alokację oraz brak spełnienia przez niektóre aglomeracje zgodności z powyższą dyrektywą środki powinny być kierowane w kierunku inwestycji zbiorowego oczyszczania ścieków. Dlatego też nie planuje się finansowania indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.</p>
23	CP2, CS (v)	Związek Gmin Regionu Poddębickiego	<p>Infrastruktura wodno-kanalizacyjna</p> <p>Na obszarze gmin Dalików, Pęczniew, Poddębice, Wartkowice i Zadzim występują braki w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, ze szczególnym wskazaniem budowy i przebudowy sieci kanalizacji sanitarnej, a także budowy i rozbudowy systemów oczyszczania ścieków.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 możliwe jest wsparcie inwestycji z zakresu infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Wybór projektów z zakresu kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków komunalnych (w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi) oparty będzie o Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Wspierane będą jedynie aglomeracje, które nie spełniają wymogów dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG). W ramach programu realizowane będą dwa priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorytet 1. aglomeracje w przedziale 10-15 tys. RLM (w celu zapewnienia dofinansowania na realizację projektów zostaje zabezpieczona kwota 22 mln EUR); - priorytet 2. aglomeracje z przedziału 2-10 tys. RLM pod warunkiem, że potrzeby z priorytetu 1. zostały zaspokojone.

24	CP2, CS (vii)	Związek Gmin Regionu Poddębickiego	<p>Ochrona środowiska</p> <p>Istotnym zagadnieniem jest również ochrona walorów środowiskowych m. in. Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który obejmuje dolinę Warty, a przedmiotem ochrony jest zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych doliny oraz utworzenia korytarza ekologicznego łączącego tereny położone między innymi nad rzeką Ner.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 objęto wsparciem inwestycje z zakresu ochrony środowiska - np. zaplanowano m.in. następujące typy przedsięwzięć:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowywanie, aktualizacja dokumentów dla obszarów chronionych lub wdrażanie ich zapisów; - działania służące zachowaniu lub odtworzeniu ekosystemów, siedlisk przyrodniczych, populacji gatunków (w tym m.in. ochrona czynna, ograniczanie ekspansji inwazyjnych gatunków obcych); - inwentaryzacja przyrodnicza i krajobrazowa form ochrony przyrody (w tym obszarów chronionego krajobrazu).
25	CP2, CS (viii)	Urząd Miasta Bełchatowa	<p>Dofinansowanie poprawy bezpieczeństwa pieszych/rowerzystów i rozbudowa ścieżek rowerowych</p> <p>Ze względu na rosnące znaczenie wykorzystania rowerów w codziennym życiu, należy tworzyć infrastrukturę umożliwiającą bezpieczne korzystanie z tego środka transportu. Ponadto, ze względu na wzrost liczby pojazdów, zasadne jest inwestowanie w systemy poprawiające bezpieczeństwo pieszych uczestników ruchu.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Wśród przewidzianych działań w FEŁ2027 planuje się do realizacji przedsięwzięcia skierowane na wsparcie niezmotoryzowanego transportu indywidualnego tj. drogi rowerowe, ciągi piesze, bikesharing.</p>
26	CP2, CS (viii)	Urząd Miasta Łodzi	<p>Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 realizacji działań w ramach rozbudowy niskoemisyjnego transportu zbiorowego.</p> <p>Istnieje konieczność rozbudowy systemu niskoemisyjnego transportu zbiorowego w mieście poprzez przebudowę układu torowisk tramwajowych w tym budowę brakujących odcinków, budowę zintegrowanych węzłów przesiadkowych oraz przebudowę wiaduktów, budowę miejsc postojowych P&R. Lepsza organizacja transportu zbiorowego w mieście i poprawa jego dostępności będzie służyć m.in. integracji komunikacji miejskiej z transportem kolejowym, w szczególności z ŁKA, dostosowaniu infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych, poprawie wydajności i efektywności funkcjonowania sieci transportowej i powiązaniu jej z układem drogowym TEN-T poprzez węzły przesiadkowe, w tym parkingi P&R. Planowane działania powinny również objąć inwestycje w nowoczesny tabor nisko i zeroemisyjny wraz z infrastrukturą do</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>W FEŁ2027 przewiduje się kontynuację rozwiązań w zakresie niskoemisyjnego transportu zbiorowego przyjętych w okresie programowania 2014-2020. Działania z tego zakresu skupią się przede wszystkim na inwestycjach w infrastrukturę publicznego transportu zbiorowego i nowy tabor szynowy, nisko i zeroemisyjny tabor autobusowy wraz z niezbędną infrastrukturą do ładowania, inwestycje dotyczące zintegrowanych węzłów przesiadkowych czy też infrastruktury ułatwiającej podróże multimodalne. Wsparciem objęta będzie również infrastruktura dla ruchu niezmotoryzowanego (drogi rowerowe, ciągi piesze) z zachowaniem wysokich standardów bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym, a także ogólnodostępna infrastruktura paliw alternatywnych czy inwestycje z zakresu cyfryzacji w transporcie miejskim.</p>

			<p>jego ładowania/tankowania.</p> <p>Wszystkie planowane działania na rzecz mobilności o niskiej lub zerowej emisyjności będą poprawiały funkcjonowanie, rozwój i integrację transportu zbiorowego oraz przepływ i bezpieczeństwo pasażerów oraz uczestników w ruchu drogowym, co będzie miało bezpośredni wpływ na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie emisji CO2; - poprawę warunków ruchu komunikacji zbiorowej; - wzrost mobilności pasażerskiej; - optymalizację przewozów i dostępności do usług transportowych; - integrację różnych form transportu; - odporność gospodarczą miasta i regionu poprzez zbudowanie nowoczesnej i wydajnej infrastruktury transportowej. 	
27	CP2, CS (viii)	Urząd Miasta Łodzi	<p>Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 realizacji działań w ramach integracji transportu kolejowego z miejskim transportem zbiorowym na terenie miasta Łodzi stanowiącego węzeł sieci bazowej TEN-T</p> <p>Zgodnie z rozporządzeniem 1315/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Łódź stanowi węzeł sieci bazowej TEN-T. Zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu na terenie węzła miejskiego „infrastruktura transportowa transeuropejskiej sieci transportowej (...) jest połączona z innymi częściami tej infrastruktury oraz z infrastrukturą do ruchu regionalnego i lokalnego”. Realizacja planowanych działań powinna wpłynąć na wyeliminowanie luk i wąskich gardeł, które pojawiają się na styku pomiędzy infrastrukturą transportu kolejowego, w tym sieci bazowej, a infrastrukturą lokalnego transportu zbiorowego. Jakość takiego połączenia może decydować o ostatecznym wyborze przez użytkownika transportu zbiorowego, a więc przekłada się bezpośrednio na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spójność i jednolitość systemu transportowego, sprzyjającą rozwojowi działalności gospodarczej poprzez stworzenie odpowiednich warunków do jej prowadzenia; - wsparcie mobilności miejskiej i dostępności do usług; - wdrożenie nowych sposobów przemieszczania się; 	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>W FEŁ2027 w obszarze zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej przewidziane są działania z zakresu integracji przestrzennej i funkcjonalnej różnych form transportu zbiorowego na obszarach miejskich, poprzez inwestycje dotyczące zintegrowanych węzłów przesiadkowych czy też infrastruktury ułatwiającej podróże multimodalne. Planowane jest również objęcie wsparciem infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego (drogi rowerowe, ciągi piesze) z zachowaniem wysokich standardów bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym. Wskazany w uwadze obszar wsparcia w zależności od konkretnego zakresu inwestycji może być także finansowany w ramach działań dotyczących transportu regionalnego. Natomiast w Kontrakcie Programowym mogą zostać uwzględnione wyłącznie konkretne projekty, a nie określony zakres inwestycyjny.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - integrację różnych form transportu, w tym transportu zbiorowego; - poprawę spójności komunikacyjnej regionu; - wsparcie adaptacji do zmieniających się warunków rynkowych i zdolności do reorganizacji i mobilności w przypadku trudnych warunków kryzysowych, (wpływ na przyspieszenie procesu odbudowy gospodarki); - pozytywny wpływ na odporność gospodarczą regionu poprzez zbudowanie nowoczesnej i wydajnej infrastruktury transportowej. <p>Ten obszar wsparcia powinien objąć m.in. budowę infrastruktury przystankowej kolejowej, modernizację infrastruktury tramwajowej (w tym: torowiska, sieci, przystanki) i autobusowej (w tym: przystanki, pętle) oraz transportu indywidualnego (w tym: chodniki, schody, windy, drogi rowerowe, parkingi rowerowe, parkingi P&R) w rejonie przystanków: Łódź Żabieniec, Łódź Zarzew, Łódź Warszawska vel. Łódź Marysin Rogi, Łódź Dąbrowa, Łódź Janów, Łódź Pabianicka, Łódź Stoki. W lokalizacjach tych istnieje potencjał do rozwoju funkcji integrujących różne formy transportu, ale występują znaczące niedobory w połączeniach między poszczególnymi formami transportu, dlatego rekomendujemy aby ww. zakres inwestycyjny, jako służący rozwojowi miasta i całego województwa oraz zapewniający realizację celów wynikających z Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, został wpisany również do Kontraktu Programowego.</p>	
28	CP3, CS (iii)	Urząd Miejski w Poddębicach	<p>Obszary problemowy infrastruktura drogowa.</p> <p>Lokalna infrastruktura drogowa jest w niedostatecznym stanie, ze znacznym udziałem dróg gminnych o nawierzchni gruntowej (potwierdzają to dane wskazane w projekcie Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego do 2030 roku - wysoki udział dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg w 2019 r. - 21,7%).</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>W FEŁ2027 przewiduje się wsparcie przedsięwzięć dotyczących infrastruktury dróg lokalnych. Drogi te muszą spełniać jeden z warunków: stanowić brakujące połączenie do sieci TEN-T, terminali intermodalnych, centrów logistycznych, terenów inwestycyjnych lub innych gałęzi transportu.</p>

29	CP3, CS (iii)	Gmina Wartkowice	<p>Infrastruktura komunikacyjna.</p> <p>Budowa, przebudowa dróg gminnych wraz z niezbędną infrastrukturą tj. ścieżki rowerowe, chodniki</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>W FEŁ2027 przewiduje się wsparcie przedsięwzięć dotyczących infrastruktury dróg lokalnych. Drogi te muszą spełniać jeden z warunków: stanowić brakujące połączenie do sieci TEN-T, terminali intermodalnych, centrów logistycznych, terenów inwestycyjnych lub innych gałęzi transportu.</p> <p>W ramach projektów będzie także możliwe finansowanie niezbędnej infrastruktury towarzyszącej.</p>
30	CP3, CS (iii)	Starostwo Powiatowe w Zduńskiej Woli	<p>Wnioskujemy o wprowadzenie do obszarów problemowych kwestii związanych z dalszym rozwojem sieci i poprawą jakości dróg, w tym zwłaszcza gminnych i powiatowych, również w zakresie pozostałej infrastruktury drogowej, takiej jak chodniki, ciągi pieszo-rowerowe i ścieżki rowerowe</p> <p>Niedostateczny standard jakości dróg powiatowych i gminnych (zły stan, wymagający modernizacji i przebudowy), brak dostatecznej sieci powiązań dróg powiatowych i gminnych z drogami wyższego rzędu (krajowymi i wojewódzkimi), brak obwodnic, szczególnie w świetle kongestii i obciążenia ruchem tranzytowym, brak lub niedostateczny stan infrastruktury drogowej towarzyszącej w postaci chodników, ścieżek rowerowych, stanowi od lat problem dla samorządów różnego szczebla, również w zakresie utrzymania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa szeroko pojętych użytkowników dróg. Ze wskazanych w założeniach FEŁ2027 obszarów problemowych nie wynika w sposób jednoznaczny, że obszar związany z „zrównoważonym transportem” będzie zawierać w swoim zakresie również działania związane ze wspieraniem dalszego rozwoju i modernizacji sieci dróg lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem dróg powiatowych i gminnych.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>W FEŁ2027 przewiduje się wsparcie przedsięwzięć dotyczących infrastruktury dróg lokalnych. Drogi te muszą spełniać jeden z warunków: stanowić brakujące połączenie do sieci TEN-T, terminali intermodalnych, centrów logistycznych, terenów inwestycyjnych lub innych gałęzi transportu.</p>

31	CP3, CS (iii)	Urząd Miasta Bełchatowa	<p>Rozwijanie infrastruktury transportowej drogowej/kolejowej.</p> <p>Z punktu widzenia rozwoju gospodarczego, rozwijanie oraz modernizacja infrastruktury transportowej mają kluczowe znaczenie, zwłaszcza w miastach województwa łódzkiego znajdujących się na liście 255 miast średnich (Pakiet dla miast średnich). Dofinansowanie budowy infrastruktury około kolejowej, tj. dworców, peronów, przystanków itp. jest również istotne z punktu widzenia ograniczonych możliwości finansowych jst.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>W ramach FEŁ2027 jednym z planowanych w obszarze transportu kolejowego działań są inwestycje dotyczące infrastruktury punktowej przeznaczonej do obsługi transportu pasażerskiego tj. stacje i przystanki kolejowe, dworce.</p>
32	CP3, CS (iii)	Związek Gmin Regionu Poddębickiego	<p>Infrastruktura drogowa</p> <p>Gminy, członkowie Związku dostrzegają dużą potrzebę wsparcia budowy i przebudowy dróg gminnych. Lokalna infrastruktura drogowa jest w niedostatecznym stanie, ze znacznym udziałem dróg gminnych o nawierzchni gruntowej.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>W FEŁ2027 przewiduje się wsparcie przedsięwzięć dotyczących infrastruktury dróg lokalnych. Drogi te muszą spełniać jeden z warunków: stanowić brakujące połączenie do sieci TEN-T, terminali intermodalnych, centrów logistycznych, terenów inwestycyjnych lub innych gałęzi transportu.</p>
33	CP3, CS (iii)	Urząd Miasta Łodzi	<p>Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 realizacji działań w ramach budowy węzłów dojazdowych do dróg ekspresowych i autostrad wraz z układem dróg rozprawiających ruch po terenie Łodzi.</p> <p>Istnieje konieczność poprawienia spójności komunikacyjnej miasta i regionu, wzmocnienia integracji sieci dróg ekspresowych i autostrad o znaczeniu regionalnym z układem drogowym transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T), aby rozwijać potencjał transportowy poprzez połączenie sieci drogowej TEN-T z lotniskiem sieci bazowej i układem węzła miejskiego. W ramach planowanych inwestycji musi zostać również wybudowana infrastruktura towarzysząca tj. drogi rowerowe, oświetlenie, odwodnienie itp., jako element wsparcia wszystkich form mobilności, w tym ruchu rowerowego z zachowaniem wysokich standardów bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym.</p> <p>Jako przedsięwzięcia priorytetowe powinny zostać uzgodnione i wpisane do Kontraktu Programowego:</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Zgodnie z podziałem interwencji w zakresie transportu drogowego pomiędzy poziom krajowy i regionalny w ramach FEŁ2027 finansowane będą inwestycje dotyczące wyłącznie infrastruktury dróg wojewódzkich i lokalnych na zasadach ustalonych w programie. Inwestycje na drogach krajowych przewidywane są do wsparcia z poziomu krajowego.</p> <p>Ponieważ w Kontrakcie Programowym mogą zostać uwzględnione wyłącznie przedsięwzięcia możliwe do realizacji w ramach FEŁ2027, w tym także mieszczące się w budżecie programu na infrastrukturę drogową, wskazane w uwadze inwestycje nie mogły zostać ujęte w Kontrakcie.</p>

- budowa węzła "Zgierz – Łódź Północ" wraz z łącznicą na teren m. Łodzi – al. Włókniarzy, warunkującego pełnienie przez S14 roli obwodnicy Zgierza;
  - budowa węzła „Teofilów” z podłączeniem do układu komunikacyjnego m. Łodzi (ul. Szczecińska);
  - przebudowa ulicy Maratońskiej w Łodzi do węzła „Łódź Retkinia”;
  - rozbudowa ul. Strykowskiej w Łodzi od ul. Wycieczkowej do węzła „Stryków”;
  - przedłużenie Al. Włókniarzy od DK1, na północny zachód do węzła „Aleksandrów Ł.” (S-14);
  - podłączenie do węzła autostradowego "Brzeziny" na autostradzie A1 i zwiększenie dostępności transportowej regionu, usprawnienie ruchu na drodze krajowej 72 oraz wyprowadzenie ruchu krajowego z centrum Nowosolnej – odciążenie od nadmiernego ruchu kołowego (obwodnica Nowosolnej).
- Efektom planowanych działań będzie m.in.:
- rozwój infrastruktury drogowej w ramach sieci TEN-T oraz poza nią;
  - dalszy rozwój Łodzi jako węzła sieci bazowej TEN-T poprzez budowę i rozbudowę dróg pozwalających na wzmocnienie włączania się w sieć kompleksową TEN-T;
  - zwiększenie drogowej dostępności transportowej Łodzi i regionu, w tym połączeń wzmacniających włączanie się w sieć TEN-T oraz połączeń z portami lotniczymi;
  - poprawa spójności komunikacyjnej regionu;
  - poprawa dostępności transportowej miasta oraz odciążenie od ruchu tranzytowego;
  - rozwój gospodarki na wszystkich poziomach (regionalnym, krajowym i europejskim);
  - zmniejszenie emisji CO₂ z transportu;
  - zmniejszenie emisji i zapewnienia korzyści, takich jak czyste powietrze, niższy poziom hałasu;
  - zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego (ruch bezwypadkowy).

34	CP4, CS (ii)	Związek Gmin Regionu Poddębickiego	<p>Infrastruktura edukacyjna</p> <p>Wsparcia wymaga infrastruktura edukacyjna na poziomie podstawowym i przedszkolnym wraz z możliwością budowy i rozbudowy przyszłolnej infrastruktury sportowej.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa w ramach CP4, CS(ii) priorytetem jest wsparcie zwiększania dostępności placówek edukacyjnych dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na wszystkich poziomach edukacji. Na podstawie diagnozy potrzeb regionalnych lub lokalnych możliwe jest wsparcie w obszarze wychowania przedszkolnego oraz kształcenia zawodowego i ustawicznego. Inwestycje infrastrukturalne w edukacji ogólnej są możliwe w mniejszym stopniu, jeżeli na etapie wdrażania na podstawie analiz potrzeb regionalnych lub lokalnych zostanie wykazane, że potrzeby w zakresie edukacji włączającej, edukacji przedszkolnej oraz kształcenia zawodowego i ustawicznego zostały zaspokojone. Wsparcie infrastruktury placówek kształcenia ogólnego musi uzupełniać działania EFS+, będzie ono służyło poprawie jakości edukacji w zakresie nauczania wspierającego rozwój kompetencji praktycznych na rynku pracy w obszarze STEM. Wsparcie w zakresie podstawowej bazy dydaktycznej, niezwiązanej z nauczaniem praktycznym lub zawodowym, nie jest możliwe.</p> <p>W oparciu o zdiagnozowane deficyty możliwe jest uzupełnienie przyszłolnej infrastruktury sportowej, mającej na celu rozwój działań integracyjnych i włączających w ramach walki z wykluczeniem społecznym i edukacyjnym. Infrastruktura sportowa nie może stanowić samodzielnego priorytetu ani odosobnionego działania i musi być powiązana z celami EFS+.</p>
----	--------------	------------------------------------	--	---

35	CP4, CS (ii)	Starostwo Powiatowe w Zduńskiej Woli	<p>Wnioskujemy o wprowadzenie do obszarów problemowych kwestii związanych ze wzmacnianiem potencjału infrastrukturalnego i doposażenia w nowoczesne narzędzia i sprzęt placówek oświatowych i edukacyjnych.</p> <p>Funkcjonujące placówki oświatowe i edukacyjne borykają się z problemami wynikającymi z niedostatków istniejącej infrastruktury: budynki i obiekty niespełniające lub niewystarczająco przystosowane do obecnych wymogów i potrzeb (w tym związanych z dostępnością dla osób o ograniczonej sprawności), przestarzałe urządzenia i wyposażenie, brak lub niewystarczająca ilość nowoczesnych pomocy edukacyjnych, braki w zakresie infrastruktury informatycznej i teledydacyjnej (niewystarczająca ilość komputerów dla uczniów i nauczycieli, słaba jakość sieci internetowej), źle wyposażone i przestarzałe pracownie dydaktyczne do celów praktycznej nauki zawodu. Ze wskazanych w założeniach FEŁ2027 obszarów problemowych nie wynika w sposób jednoznaczny, że obszary związane z „dostępem do usług społecznych” oraz „rozwojem umiejętności i kompetencji” będą zawierać w swoim zakresie również wyrównywanie nierówności związanych z rozwojem materialnym, tj. wspieraniem przedsięwzięć inwestycyjnych w szkołach i innych placówkach oświatowych.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 w obszarze edukacji możliwe jest wsparcie infrastrukturalne placówek wychowania przedszkolnego, kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz w ograniczonym zakresie kształcenia ogólnego w obszarze STEM uzupełniająco do działań EFS+. Wraz ze wzmacnianiem potencjału infrastrukturalnego przewiduje się także doposażenie w nowoczesne narzędzia dydaktyczne i sprzęt oraz wyposażenie w sprzęt, systemy informatyczne i pomoce multimedialne umożliwiające korzystanie z technologii cyfrowych. Wsparcie to możliwe jest jedynie jako element projektu uzupełniającego interwencję zmierzającą do osiągnięcia celu szczegółowego. Ponadto inwestycje te nie mogą powielać wsparcia przewidzianego w Krajowym Planie Odbudowy.</p>
----	--------------	--------------------------------------	---	---

36	CP4, CS (ii)	Urząd Miejski w Poddębicach	<p>Obszar problemowy - infrastruktura edukacyjna.</p> <p>Wsparcia wymaga infrastruktura edukacyjna na poziomie podstawowym i przedszkolnym wraz z możliwością budowy i rozbudowy przyszłolnej infrastruktury sportowej.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa w ramach celu szczegółowego priorytetem jest wsparcie zwiększania dostępności placówek edukacyjnych dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na wszystkich poziomach edukacji. Na podstawie diagnozy potrzeb regionalnych lub lokalnych możliwe jest wsparcie w obszarze wychowania przedszkolnego oraz kształcenia zawodowego i ustawicznego. Inwestycje infrastrukturalne w edukacji ogólnej są możliwe w mniejszym stopniu, jeżeli na etapie wdrażania na podstawie analiz potrzeb regionalnych lub lokalnych zostanie wykazane, że potrzeby w zakresie edukacji włączającej, edukacji przedszkolnej oraz kształcenia zawodowego i ustawicznego zostały zaspokojone. Wsparcie infrastruktury placówek kształcenia ogólnego musi uzupełniać działania EFS+, będzie ono służyło poprawie jakości edukacji w zakresie nauczania wspierającego rozwój kompetencji praktycznych na rynku pracy w obszarze STEM. Wsparcie w zakresie podstawowej bazy dydaktycznej, niezwiązanej z nauczaniem praktycznym lub zawodowym, nie jest możliwe. W oparciu o zdiagnozowane deficyty możliwe jest uzupełnienie przyszłolnej infrastruktury sportowej, mającej na celu rozwój działań integracyjnych i włączających w ramach walki z wykluczeniem społecznym i edukacyjnym. Infrastruktura sportowa nie może stanowić samoistnego pr iorytetu ani odosobnionego działania i musi być powiązana z celami EFS+.</p>
37	CP4, CS (ii)	Urząd Miasta Łodzi	<p>Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 realizacji działań w ramach modernizacji istniejącej infrastruktury sieciowej w placówkach oświatowych</p> <p>Istnieje konieczność modernizacji istniejącej infrastruktury sieciowej w placówkach oświatowych, w tym energetycznej oraz informatycznej. Realizacja tych działań przyczyni się do dematerializacji gospodarki (cyfryzacji) poprzez stworzenie odpowiedniej infrastruktury sieci informatycznej w placówkach oświatowych, stanowiącej bazę do zwiększania puli usług publicznych dostępnych drogą elektroniczną i zwiększającej kompetencje cyfrowe użytkowników, co z kolei przyczyni się do wzrostu poziomu wykształcenia społeczeństwa poprzez</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 w obszarze edukacji możliwe jest wsparcie infrastrukturalne placówek wychowania przedszkolnego oraz kształcenia zawodowego i ustawicznego. Wraz ze wzmacnianiem potencjału infrastrukturalnego przewiduje się także doposażenie w nowoczesne narzędzia dydaktyczne i sprzęt oraz wyposażenie w sprzęt, systemy informatyczne i pomoce multimedialne umożliwiające korzystanie z technologii cyfrowych i rozwijające umiejętności uczniów w tym zakresie. Wsparcie w zakresie wyposażenia w sprzęt i systemy informatyczne, pomoce multimedialne możliwe będzie jedynie jako element projektu uzupełniający interwencję zmierzającą do osiągnięcia celu szczegółowego. Inwestycje te nie mogą powielać wsparcia przewidzianego w Krajowym Planie Odbudowy.</p>

			<p>nabywanie kompetencji, opartych na indywidualnych predyspozycjach i umiejętnościach, ułatwiających dostosowanie do zmieniających się warunków i potrzeb rynku pracy.</p> <p>Ten kierunek wsparcia przyczyni się do:</p> <p>§ budowy odporności społecznej poprzez rozszerzenie kompetencji cyfrowych użytkowników infrastruktury informatycznej, w szczególności dotyczy to umiejętności posługiwania się komputerem i innymi urządzeniami elektronicznymi, korzystania z Internetu, aplikacji i oprogramowania, wyszukiwaniu informacji, rozumienia jej, a także selekcji i oceny krytycznej, a następnie realne wykorzystanie powyższych kompetencji w różnych sferach codziennego życia, takich jak finanse, praca i rozwój zawodowy, utrzymywanie relacji, zdrowie, hobby, zaangażowanie obywatelskie;</p> <p>§ redukcji źródeł niskiej emisji/ zwiększenie efektywności energetycznej placówek edukacyjnych,</p> <p>§ dostosowania infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, które powinny w jak najpełniejszym stopniu mieć możliwość uczestniczenia we wszelkich formach edukacji.</p>	<p>W FEŁ2027 możliwe jest także wsparcie inwestycji zwiększających efektywność energetyczną tj. termomodernizację wraz z wymianą źródła ciepła w budynkach użyteczności publicznej, w tym w placówkach oświatowych.</p>
38	CP4, CS (iii)	Gmina Wartkowice	Zwiększenie dostępności do usług społecznych.	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 uwzględniono możliwość wsparcia projektów służących zwiększeniu dostępności do usług społecznych. Dofinansowanie będzie udzielane zarówno z EFRR, jaki i EFS+.</p>

39	CP4, CS (iii)	Starostwo Powiatowe w Zduńskiej Woli	<p>Wnioskujemy o wprowadzenie do obszarów problemowych kwestii związanych ze wzmacnianiem potencjału infrastrukturalnego i rozwojem sieci placówek opiekuńczych i związanych z szeroko pojętą pomocą społeczną oraz ochroną zdrowia</p> <p>Utrzymujący się od lat demograficzny trend związany ze starzeniem się społeczeństwa, wzrostem odsetka ludności w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do odsetka ludności w wieku produkcyjnym oraz stale wzrastająca ilość osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu wymaga rozszerzenia zarówno katalogu usług społecznych, jak i zwiększenia potencjału infrastrukturalnego, związanego z tworzeniem, modernizacją i doposażaniem sieci placówek związanych z pomocą społeczną, w wymiarze stacjonarnym (całodobowym), ale także tzw. wsparcia dziennego czy nawet incydentalnego (ośrodki interwencji kryzysowej). Ze wskazanych w założeniach FEŁ2027 obszarów problemowych nie wynika w sposób jednoznaczny, że obszary związane z „dostępem do usług społecznych” oraz „rozwojem umiejętności i kompetencji” będą zawierać w swoim zakresie również wyrównywanie nierówności związanych ze zwiększaniem potencjału infrastrukturalnego istniejących placówek pomocy społecznej i ochrony zdrowia oraz rozbudową ich sieci (budową nowych).</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Zwiększenie dostępności do usług społecznych i zdrowotnych jest jednym z celów wsparcia planowanego w FEŁ2027. Przewiduje się wsparcie inwestycji w infrastrukturę pomocy społecznej służącej świadczeniu usług opiekuńczych i usług zdrowotnych. Nie będą natomiast możliwe inwestycje infrastrukturalne w placówki świadczące całodobową opiekę długoterminową (całodobowe usługi opiekuńcze) w formach instytucjonalnych.</p>
40	Uwaga ogólna	Miasto Skierniewice	<p>Uszczegółowienie obszarów wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> -dostęp do usług społecznych, - włączenie społeczne <p>o działania związane ze spełnianiem przez podmioty publiczne minimalnych wymagań narzuconych przez ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami</p> <p>Minimalne wymagania dotyczą kwestii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - architektonicznych - związanych z przebudową, modernizacją i doposażeniem obiektów podmiotów publicznych w podjazdy, schodolazy, platformy dla wózków inwalidzkich, urządzenia do ewakuacji (krzeselka, maty), odpowiednie oznakowanie ciągów komunikacyjnych, znaczki dla osób niewidomych, tyflomapy dla niedowidzących i urządzenia wspomagające słyszenie, itp. 	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Wszystkie działania wdrażane w ramach FEŁ2027 muszą być zgodne z przepisami krajowymi i unijnymi, w tym z zasadami horyzontalnymi Unii Europejskiej w zakresie zapewnienia równości, włączenia i niedyskryminacji. W programie w każdym celu szczegółowym opisano sposób zapewnienia zgodności wsparcia z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym w zakresie odnoszącym się do standardów dostępności. Jednocześnie w treści FEŁ2027 w przypadku części celów szczegółowych szczególnie istotnych w tym aspekcie (takich jak edukacja, czy ochrona zdrowia), ujęto odrębne typy przedsięwzięć, uwzględniające działania w zakresie dostępności. Należy mieć na uwadze, że w programie podkreślono konieczność realizacji inwestycji dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, o</p>

			<p>- cyfrowych - modernizacja stron internetowych - informacyjno-komunikacyjnych - związanych z przeszkoleniem kadr, wyposażeniem jednostek w narzędzia usprawniające audiodeskrypcję materiałów filmowych, zatrudnianiem tłumaczy migowych, zakupem infokiosków dostosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami, itp.</p> <p>Kwestia pełnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia, na jednakowych zasadach jest jednym z najistotniejszych aspektów funkcjonowania we współczesnym świecie. Dostępność należy jednak rozumieć bardzo szeroko jako dostępność dla osób o różnych stopniach sprawności i różnych potrzebach funkcjonalnych (np. osób starszych, otyłych, kobiet w ciąży, z różnymi schorzeniami i kontuzjami) - jako znoszenie barier. Spełnienie minimalnych wymagań narzuconych przez ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami istotnie obciąża finansowo samorządy, będące organami założycielskimi i/lub prowadzącymi wiele podmiotów publicznych. W związku z tym, warto zwrócić uwagę na stworzenie możliwości o ubieganie się o wsparcie finansowe bezpośrednio na te cele.</p>	<p>szczególnych potrzebach lub o ograniczonej samodzielności i zgodnej z zasadami projektowania uniwersalnego.</p> <p>Osobnym programem, odpowiadającym na zgłoszone zapotrzebowanie jest Program Dostępność Plus, który ma na celu zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach. W swoich działaniach koncentruje się na dostosowaniu przestrzeni publicznej, architektury, transportu i produktów do wymagań wszystkich obywateli i wspiera działania w ramach 8 obszarów: architektury, transportu, edukacji, służby zdrowia, cyfryzacji, usług, konkurencyjności i koordynacji.</p>
41	CP4, CS (iii bis)	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	<p>Dostęp do usług społecznych, włączenie społeczne.</p> <p>W perspektywie 2014-2020, konkursy w ramach poddziałania X.3 RPO WŁ nazywane programami profilaktycznymi nie spełniały oczekiwań pacjentów, czyli ostatecznie grupy docelowej. Oczekiwania pacjenta to szybki i szeroki dostęp do wachlarza dostępnych badań profilaktycznych, kontakt z lekarzem prowadzącym, kontakt z lekarzem specjalistą.</p> <p>Obligatoryjnym wskaźnikiem rezultatu bezpośredniego w takich działaniach nie powinna być Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Na wstępie należy uściślić, że w perspektywie 2014-2020 w Działaniu X.3 RPO WŁ 2014-2020 w projektach dotyczących realizacji programów profilaktycznych (Poddziałanie X.3.2, X.3.3) nie stosowano wskaźnika rezultatu bezpośredniego wskazanego w uwadze Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie. Był on natomiast stosowany dla projektów dotyczących realizacji programów rehabilitacji medycznej (Poddziałanie X.3.1). Takie podejście wynikało z definicji wskaźnika zawartej na Wspólnej Liście Wskaźników Kluczowych 2014-2020 (WLWK 2014-2020), zgodnie z którą wskaźnik był wymagany do stosowania dla działań prozatrudnieniowych, w przypadku których możliwa jest weryfikacja, że udział w nich przyczynił się do podjęcia/kontynuacji zatrudnienia (np. wsparcie rehabilitacyjne, kursy przekwalifikowujące). W przypadku wsparcia polegającego na realizacji programów profilaktycznych nie można stwierdzić związku przyczynowo-skutkowego tego rodzaju działań z efektem wyrażanym ww.</p>

wskaźnikiem. Należy mieć też na uwadze, że wskaźniki rezultatu bezpośredniego odnoszą się do sytuacji bezpośrednio po zakończeniu wsparcia, tj. w przypadku osób lub podmiotów – po zakończeniu ich udziału w projekcie. Profilaktyka zdrowotna może mieć pozytywny wpływ na kwestie aktywności zawodowej, możliwy do potwierdzenia, ale w ujęciu długofalowym. W krótkim okresie, efekt nie jest widoczny.

Kwestia spełnienia (lub nie) oczekiwań pacjentów jest przedmiotem ankiety satysfakcji wypełnianej przez każdego z pacjentów uczestniczących w projektach służących realizacji poszczególnych programów profilaktycznych opracowanych w UMWŁ. Wzór takiej ankiety jest załącznikiem do każdego z programów. Wyniki ankiet są przedstawiane w raportach końcowych z realizacji programów profilaktycznych oraz w raportach z ewaluacji. Na obecnym etapie nie można na tej podstawie stwierdzić, że podejmowane programy profilaktyczne nie spełniały oczekiwań pacjentów/w jakiej części ich nie spełniały, ale również, że ich oczekiwania każdorazowo odpowiadają tylko wskazanym w uwadze, a nie że są znacznie bardziej zróżnicowane. Poprawa dostępności do świadczeń pozostaje bezsprzecznie jednym z większych wyzwań, co znajduje odzwierciedlenie w dokumentach strategicznych województwa. Należy zauważyć, że dzięki dofinansowaniu szeregu projektów w ramach Działania X.3 dotyczących realizacji programów profilaktycznych na terenie województwa wzrosła dostępność do świadczeń realizowanych w tych programach. Sfinansowano dodatkowe darmowe badania uzupełniając ofertę w ramach krajowych środków publicznych, w szczególności NFZ, sfinansowano również działania informacyjno-edukacyjne. Świadczenia dla pacjentów były realizowane także w godzinach popołudniowych, weekendy. Dodatkowo jeśli była taka potrzeba finansowano koszty dojazdu do miejsca realizacji świadczeń i z powrotem, koszty opieki nad osobą niesamodzielną w sytuacji, gdy kwestie te stanowiły bariery w dostępie do świadczeń. W niektórych przypadkach dzięki projektom rozpoczęto realizację darmowych świadczeń w powiatach, w których dotychczas żaden podmiot ich nie realizował (np. Poddziałanie X.3.3 - badania kolonoskopowe działania uzupełniające Program Badań Przesiewowych raka jelita grubego).

W ramach programu FEŁ2027, celu szczegółowego d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do

				<p>zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+), odzwierciedlonego w programie jako cel szczegółowy ESO4.4, w projektach realizujących typ przedsięwzięcia „opracowanie i wdrożenie regionalnych programów zdrowotnych obejmujących profilaktykę kierowaną do osób zatrudnionych” analogiczny wskaźnik rezultatu bezpośredniego Liczba osób, które dzięki wsparciu w obszarze zdrowia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (osoby) również nie będzie stosowany do programów profilaktycznych. Definicja, zawarta w projekcie Listy Wskaźników Kluczowych 2021-2027 – EFS+ (LWK 2021-2027), jest tożsama jak analogicznego wskaźnika z WLKW 2014-2020. Wskaźnik odnosi się do typów przedsięwzięć „opracowanie i wdrożenie działań z zakresu rehabilitacji medycznej ułatwiających powrót do pracy oraz mających na celu utrzymanie pracownika na rynku pracy”, „działania ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, przekwalifikowanie pracowników pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie”. Działania realizowane w ramach CP4, CS d) mają służyć poprawie stanu zdrowia mieszkańców regionu celem utrzymania i przedłużenia aktywności zawodowej pracowników, wydłużenia ich obecności na rynku pracy, albo ułatwić powroty do pracy skupiając się na schorzeniach, które stanowią główne przyczyny dezaktywacji zawodowej, a także powinny być związane ze środowiskiem pracy.</p>
--	--	--	--	--

42	CP4, CS (iv)	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	W poprzedniej perspektywie 2014 – 2020 w katalogu beneficjentów nie było Uczelni Medycznych, które powinny być włączone do grona Beneficjentów, jako podmiot czynnie uczestniczący w działaniach na rzecz budowania systemu ochrony zdrowia, w szczególności w regionie łódzkim.	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Wzmocnienie potencjału uczelni medycznych i podmiotów leczniczych biorących udział w kształceniu kadr medycznych zostało przewidziane do realizacji w Krajowym Planie Odbudowy. W FEŁ2027 w przypadku inwestycji infrastrukturalnych ujęto możliwość realizacji wsparcia w zakresie przedsięwzięć wspierających rozwój środowiskowego modelu ochrony zdrowia psychicznego, zdeinstytucjonalizowane formy opieki medycznej, wsparcie infrastruktury podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, w tym rozwój opieki koordynowanej oraz wdrażanie standardów dostępności w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Możliwość aplikowania określa także obowiązująca linia demarkacyjna, która rozdziela wsparcie udzielane z poziomu krajowego i regionalnego. Na poziomie regionu możliwe jest aplikowanie w zakresie wsparcia placówek POZ w zakresie wynikającym ze zwiększenia ich znaczenia w piramidzie świadczeń oraz rozszerzenia roli i funkcji POZ w związku z reformą POZ, a także wdrażania standardów dostępności w placówkach. W przypadku ambulatoryjnej opieki specjalistycznej wsparcie będzie możliwe w podmiotach innych niż ponadregionalne podmioty lecznicze. W przypadku wdrożenia modelu środowiskowej opieki psychiatrycznej dzieci, młodzieży i dorosłych będą możliwe do realizacji projekty w zakresie reformy zdrowia psychicznego na wszystkich poziomach referencyjnych komplementarne do wsparcia z poziomu krajowego i realizowane w oparciu o indywidualną zgodę wydaną przez Ministra Zdrowia. W przypadku leczenia szpitalnego możliwe będą inwestycje w podmioty lecznicze, dla których organem założycielskim jest JST, w zakresie związanym z odwracaniem piramidy świadczeń, natomiast wdrażanie standardów w zakresie zgodnym z Umową Partnerstwa.</p> <p>W ramach EFS+ w FEŁ2027 nie wyklucza się uczelni wyższych jako beneficjentów projektów, jednakże muszą one realizować wsparcie dla grup docelowych określonych w FEŁ2027.</p>
----	-----------------	------------------------------------	--	---

43	CP4, CS (vi) CP5, CS (i)	Urząd Miasta Łodzi	<p>Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 realizacji działań w ramach centrum aktywności sportu, rekreacji i organizacji wydarzeń</p> <p>Istnieje konieczność rozwoju wielofunkcyjnej bazy infrastrukturalnej na terenie obiektów miejskich w różnych częściach miasta, w której realizowane będą wydarzenia sportu, rekreacji i organizacji konferencji, m.in. przez łódzkie organizacje pozarządowe oraz placówki edukacyjne.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 przewiduje się wsparcie projektów w zakresie kultury oraz turystyki.</p> <p>Nie przewiduje się wsparcia projektów w zakresie rekreacji i organizacji wydarzeń.</p>
44	CP4, CS (vi) CP5, CS (i), (ii)	Związek Gmin Regionu Poddębickiego	<p>Ważnym elementem rozwoju naszych samorządów jest rozwój turystyki, dlatego dostrzegamy potrzebę zagospodarowania terenów wokół rzeki Ner, wykorzystanie potencjału Zbiornika Jeziorsko oraz licznych zabytków.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 przewiduje się wsparcie projektów w zakresie turystyki.</p>
45	CP4, CS (vi) CP5, CS (i), (ii)	Związek Gmin Regionu Poddębickiego	<p>Na terenie gmin Dalików, Pęczniew, Poddębice, Wartkowice i Zadzim występują obszary o dużym potencjale, które wymagają odnowienia i zagospodarowania poprzez realizację przedsięwzięć w zakresie usług mieszkaniowych, kulturalnych, turystycznych, handlowych, rekreacyjnych. Rewitalizacja tych obszarów przyczyni się do ożywienia społeczno-gospodarczego regionu, wzmocnienia więzi międzyludzkich, aktywizacji lokalnych społeczności i podniesie jakość życia mieszkańców województwa łódzkiego.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 przewiduje się wsparcie projektów w zakresie kultury, turystyki i rewitalizacji.</p>
46	CP4, CS (vi) CP5, CS (i), (ii)	Urząd Miejski w Poddębicach	<p>Ważnym elementem rozwoju gminy Poddębice jest rozwój turystyki, dlatego dostrzegamy potrzebę zagospodarowania terenów wokół rzeki Ner.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 przewiduje się wsparcie projektów w zakresie turystyki.</p>

47	CP4, CS (vi) CP5, CS (i)	Miasto Skierniewice	<p>Proponuje się dodanie do listy działań planowanych do wsparcia przy wykorzystaniu funduszy UE działań związanych z rozwojem turystyki w województwie łódzkim.</p> <p>Rozwój turystyki ma duży wpływ na podejmowanie działalności gospodarczej przez nowe podmioty. Wsparcie tego sektora jest istotne szczególnie teraz, gdy branża ta poniosła duże straty ze względu na panujący stan pandemii. Konieczne będzie zaangażowanie środków, które umożliwią przeprowadzenie inwestycji pozwalających na zapewnienie funkcjonowanie biznesu związanego z turystyką przy uwzględnieniu potencjalnych zagrożeń jakie mogą nieść różne pandemie (wprowadzenie dodatkowych środków bezpieczeństwa, zapewnianie odpowiedniego dystansu w żywieniu zbiorowym, odpowiednie kierowanie ruchem turystycznym w popularnych obiektach i miejscach itp.).</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 przewiduje się wsparcie projektów w zakresie turystyki.</p>
48	CP2 CP4, CS (vi) CP5, CS (ii)	Urząd Gminy Pęczniew	<p>Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego jasno wskazuje gminę Pęczniew i całego dorzecze rzeki Warty jako ważny obszar węzłowy o kumulacji problemów środowiskowych. Jednocześnie wskazuje się, iż „pasmowy układ dolin Warty i Pilicy oraz Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej z największymi zbiornikami wodnymi, tworzący specyficzny „ruszt” przyrodniczy, stanowiący podstawę dla rozwoju funkcji turystycznych”.</p> <p>Jednocześnie wskazuje się że obszar gminy Pęczniew znajduje się w paśmie przyrodniczym kształtującym się w oparciu o główne doliny rzeczne i zbiorniki wodne. Kształtowanie polityki środowiskowej, turystycznej nie jest możliwe bez współpracy i powiązań z innymi jednostkami w tym regionie. Konieczne staje się zacieśnienie współpracy w paśmie Sieradz - Warta -Poddębice-Łask. Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego jest to obszar o wspólnych problemach społecznych i środowiskowych. Problemów tych nie da się rozwiązać samodzielnie. Gminy muszą rozpocząć współpracę w ramach Obszarów Funkcjonalnych co jest zgodne z polityka długoterminową województwa łódzkiego.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 uwzględniono wsparcie inwestycji z zakresu ochrony środowiska, jak również rozwoju turystyki.</p>

49	CP5, CS (i), (ii)	Urząd Miejski w Poddębicach	<p>Na terenie gminy Poddębice występują obszary o dużym potencjale, które wymagają odnowienia i zagospodarowania poprzez realizację przedsięwzięć w zakresie usług mieszkaniowych, kulturalnych, turystycznych, handlowych, rekreacyjnych. Rewitalizacja tych obszarów przyczyni się do ożywienia społeczno-gospodarczego regionu, wzmocnienia więzi międzyludzkich, aktywizacji lokalnych społeczności i podniesie jakość życia mieszkańców województwa łódzkiego.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Ze środków FEŁ2027 będą wspierane projekty w zakresie rewitalizacji, kultury oraz turystyki.</p>
50	CP5, CS (i)	Urząd Miasta Bełchatowa	<p>Przeznaczenie środków na działania związane z rewitalizacją.</p> <p>Rozpoczęte projekty z zakresu rewitalizacji wymagają kontynuacji. Podnoszenie atrakcyjności społecznej i gospodarczej obszarów wymagających szczególnej interwencji wpływa na wzrost atrakcyjności miast.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Ze środków FEŁ2027 będą wspierane projekty rewitalizacyjne.</p>
51	CP5, CS (i)	Urząd Miasta Łodzi	<p>Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 kontynuacji działań rewitalizacyjnych.</p> <p>Zgodnie z zapisami KSRR: "Zapotrzebowanie gmin w Polsce na niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych jest duże. Odpowiedzią na fragmentaryczne i geograficznie zogniskowane kryzysy obszarów powinna być dobrze zaplanowana rewitalizacja, jako narzędzie poprawy warunków życia, rozwoju gospodarczego i jakości środowiska na obszarach kryzysowych... Dotychczasowe obserwacje i badania dowodzą, że aktywność gmin w prowadzeniu rewitalizacji w ostatnim czasie silnie wzrosła, stąd olbrzymim wyzwaniem jest utrzymanie dynamiki prowadzenia procesów rewitalizacji, aby jak najszybciej niwelować skalę istniejących obszarów zdegradowanych."</p> <p>Miasto Łódź, w dalszym ciągu boryka się z problemami w zakresie społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Działania, których celem jest zmniejszenie różnicowań wewnątrz miasta oraz poprawa warunków i jakości życia mieszkańców na obszarach zdegradowanych, a także budowa miasta aktywności obywatelskiej, musi być prowadzona w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, zgodnie z Gminnym Programem Rewitalizacji. W wyniku kontynuacji</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Ze środków FEŁ2027 będą wspierane projekty rewitalizacyjne.</p>

			<p>rozwoju miasta Łodzi do wewnątrz nastąpi poprawa warunków życia mieszkańców w sferze gospodarczej, przestrzennej, technicznej i środowiskowej, m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kompleksowe rozwiązanie problemów społeczności, które najbardziej potrzebują wsparcia; - stymulację aktywności gospodarczej i społecznej mieszkańców; - wzmocnienie udziału mieszkańców i ich roli w zarządzaniu miastem; - zrównoważony rozwój regionu i dążenia do osiągnięcia celów neutralności klimatycznej (zmniejszenia emisji niższy poziom hałasu). 	
52	CP4, CS (vi) CP5, CS (i)	Urząd Miasta Łodzi	<p>Istnieje potrzeba uwzględnienia w Programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 realizacji działań w kierunku wzmocnienia roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym regionu.</p> <p>Ze względu na konieczność przeprowadzenia prac restauratorskich i konserwatorskich przy zabytkach, istnieje konieczność uwzględnienia działań i rozwiązań programowych, które umożliwią działalności kulturalnej oraz będą wspierać rozwój miejskich instytucji kultury, rozwój czytelnictwa i digitalizacji zbiorów miejskich instytucji kultury, a także zakończenie tworzenia Narodowego Centrum Kultury Filmowej. Wsparcie to musi również uwzględniać działania w zakresie integracji społecznej, rozwój lokalnych społeczności i włączenia społecznego w oparciu o instytucje kultury, zarówno o znaczeniu lokalnym, jak i ponadregionalnym. Ze względu na charakter przedsięwzięć związanych ze wsparciem dla niematerialnego dziedzictwa kulturowego Województwa Łódzkiego ich zakres powinien zostać uwzględniony w Kontrakcie Programowym, co będzie miało bezpośredni wpływ na wzrost jakości życia społecznego i aktywności kulturalnej mieszkańców oraz wzmocnienie innowacyjności inwestycji w sektorach kultury i turystyki.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W FEŁ2027 przewiduje się wsparcie projektów w zakresie kultury oraz turystyki.</p>

53	terytorialny wymiar wsparcia	Związek Gmin Regionu Poddębickiego	Wskazujemy potrzebę wyodrębnienia w programie części środków finansowych dedykowanych wyłącznie dla obszarów wiejskich np. 20% alokacji programu.	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 wyodrębniono 19 990 883 EUR na wsparcie obszarów wiejskich w ramach Priorytetu 5 Fundusze Europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem, CS (ii) <i>Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)</i>. Obszary wiejskie będą wspierane również z alokacji innych celów szczegółowych w ramach FEŁ2027.</p>
54	terytorialny wymiar wsparcia	Urząd Miejski w Poddębicach	Wskazujemy potrzebę wyodrębnienia w programie części środków finansowych dedykowanych wyłącznie dla obszarów wiejskich.	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 wyodrębniono 19 990 883 EUR na wsparcie obszarów wiejskich w ramach Priorytetu 5 Fundusze Europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem, CS (ii) <i>Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)</i>. Obszary wiejskie będą wspierane również z alokacji innych celów szczegółowych w ramach FEŁ2027.</p>
55	terytorialny wymiar wsparcia	Gmina Wartkowice	W celu zaspokojenia potrzeb w w/w obszarach [wg pisma z propozycjami zakresu wsparcia] niezbędnym wydaje się wyodrębnienie w Programie części środków skierowanych wyłącznie na obszary wiejskie na poziomie 15 - 20 % alokacji Programu, gdyż taki podział środków pozwoli realnie zmniejszyć występujące dysproporcje pomiędzy obszarami wiejskimi a miejskimi, wysoce zurbanizowanymi.	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 wyodrębniono 19 990 883 EUR na wsparcie obszarów wiejskich w ramach Priorytetu 5 Fundusze Europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem, CS (ii) <i>Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)</i>. Obszary wiejskie będą wspierane również z alokacji innych celów szczegółowych w ramach FEŁ2027.</p>

56	Uwaga ogólna	Urząd Miasta Bełchatowa	<p>Stworzenie w ramach RPO specjalnego działania dedykowanego energetycznemu zagłębiu bełchatowskiemu. Przeznaczenie środków na dywersyfikację gospodarczą regionu bełchatowskiego. PEP2040 stawia przed regionem bełchatowskim wiele wyzwań społecznych, gospodarczych i demograficznych. W opracowywanym RPO powinny znaleźć się środki na wsparcie regionu w procesie nieuniknionej transformacji energetycznej, niezależnie od FST. W związku z odchodzeniem od węgla, region bełchatowski będzie mierzył się z niekorzystnymi zjawiskami społeczno-gospodarczymi. Konieczne wydaje się zatem przeznaczenie środków dedykowanych temu właśnie obszarowi. Podnoszenie jego konkurencyjności, rozwijanie i powstawanie nowych terenów inwestycyjnych, podnoszenie kwalifikacji mieszkańców w celu dostosowania do zmieniającego się rynku pracy.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>W związku z ustaleniami na poziomie krajowym środki z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji zostały uwzględnione w programach regionalnych. W celu wdrożenia działań związanych z ograniczaniem negatywnych skutków transformacji energetycznej wskazanych w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego w ramach programu FEŁ2027 wydzielono osobny Priorytet 9 Fundusze Europejskie dla Łódzkiego w Transformacji z alokacją 354 741 858 EUR. Ponadto, na realizację przedsięwzięć na obszarze transformacji możliwe jest również uzyskanie wsparcia z FEŁ2027 w ramach pozostałych priorytetów. Należy zwrócić szczególną uwagę, że odrębną pulę środków przeznaczono na wsparcie Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, z których jeden: Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów, obejmuje swym zasięgiem prawie połowę gmin z obszaru transformacji.</p>
57	Uwaga ogólna	Urząd Miasta Bełchatowa	<p>Dofinansowanie rozwiązań smart cities. Miasta/gminy powinny stawać się coraz bardziej inteligentne oraz przyjazne dla mieszkańców. Służyć temu mogą wszelkiego rodzaju rozwiązania z dziedziny smart cities.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ramach FEŁ2027 planowana jest realizacja przedsięwzięć w zakresie cyfryzacji działalności instytucji publicznych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów itp.) oraz przedsięwzięcia z zakresu rozwoju infrastruktury danych przestrzennych, polegające na budowaniu, aktualizacji, poprawie jakości baz danych, w tym baz danych przestrzennych (geodezyjnych). Planuje się także wspieranie rozwiązań cyfrowych w obszarze transportu dotyczących m.in. inteligentnych systemów transportowych, systemów zarządzania ruchem, systemów informacji pasażerskiej.</p>

58	Uwaga ogólna	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	Wszystkie działania. Dostosowanie montażu finansowego do możliwości i specyfiki Uczelni Wyższych, w szczególności w zakresie kwalifikowalności VAT, wkładu własnego.	Wyjaśnienie. Zapisy FEŁ2027 nie odnoszą się do kwestii kwalifikowalności VAT i wkładu własnego - będą one przedmiotem prac nad dokumentami służącymi uszczegółowieniu programu, w oparciu o regulacje zawarte w rozporządzeniach unijnych, czy wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.
59	Uwaga ogólna	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	Wszystkie działania. Dłuższy niż dotychczas czas na złożenie wniosku o dofinansowanie, szczególnie w zakresie konkursów, dla których wymagane są załączniki tj. studium wykonalności lub załączniki niezależne od Beneficjenta np. opinie i zaświadczenia zewnętrznych organów (np. z Urzędu Skarbowego), pozwolenie na budowę itp.	Wyjaśnienie. Zapisy FEŁ2027 nie odnoszą się do procedur organizacji naborów. Kwestie te są przedmiotem regulacji ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 oraz wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego. Będą także przedmiotem prac na dalszym etapie programowania.
60	Uwaga ogólna	Urząd Miasta Bełchatowa	Uwaga dotycząca realizacji projektów na podstawie dotychczasowych doświadczeń: Skrócenie terminu rozpatrywania wniosków o zaliczkę/płatność w FEŁ2027. Bardzo długi termin rozpatrywania przez IZ wniosków, zwłaszcza w przypadku wniosku o zaliczkę, często przekracza termin płatności faktur, na które przeznaczona jest ta zaliczka. Wnioski o płatność również sprawozdawcze rozpatrywane miesiącami, blokują możliwość wystąpienia o kolejny wniosek, co powoduje brak płynności w rozliczaniu faktur i występowaniu o zaliczkę.	Wyjaśnienie. Zapisy FEŁ2027 nie odnoszą się do rozliczania projektów. Kwestie wskazane w uwadze będą przedmiotem prac na dalszym etapie programowania.

61	Uwaga ogólna	Urząd Miasta Bełchatowa	<p>Uwaga dotycząca realizacji projektów na podstawie dotychczasowych doświadczeń: Należy wydłużyć termin wyznaczony na przygotowanie wyjaśnień do wniosków o płatność i stworzyć możliwość omówienia problemów z opiekunem projektu (zwłaszcza w momencie wprowadzenia systemu pracy zdalnej). Przy długim oczekiwaniu na weryfikację wniosku, Beneficjent często otrzymuje wiadomość z wykazem uwag do wniosku w późnych godzinach popołudniowych, ze wskazaniem kilku dni na wyjaśnienia, gdzie ten dzień również się już liczy. W okresie pandemii wystąpił całkowity brak możliwości omówienia problemu z opiekunem projektu. Wiele uwag jest niezrozumiałych dla Beneficjenta i krótki kontakt telefoniczny z opiekunem projektu, wystarczy na jego wyjaśnienie i jest szybszy, niż korespondencja mailowa.</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Zapisy FEŁ2027 nie odnoszą się do rozliczania projektów. Kwestie wskazane w uwadze będą przedmiotem prac na dalszym etapie programowania.</p>
62	Uwaga ogólna	Urząd Miasta Bełchatowa	<p>Uwaga dotycząca realizacji projektów na podstawie dotychczasowych doświadczeń: Uproszczenie obsługi generatora wniosków o Płatność w FEŁ2020. Generator jest bardzo „toporny” w obsłudze. Często się wylogowuje przy przechodzeniu z jednej zakładki, wniosku czy projektu na drugi, bez ostrzeżenia i zachowania zapisanych danych. Brak autozapisu i ostrzeżenia przed wylogowaniem powoduje utratę danych wpisywanych w postępie rzeczowym. W zakładce „postęp finansowy”, przy przeglądaniu dokumentów księgowych po każdorazowym wyjściu z dokumentu wniosek wraca do górnej części strony pierwszej i za każdym razem trzeba przewijać do przeglądanej strony.</p>	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Zapisy FEŁ2027 nie odnoszą się do rozliczania projektów. Kwestie wskazane w uwadze będą przedmiotem prac na dalszym etapie programowania.</p>
63	Uwaga do całego dokumentu	Urząd Miasta Bełchatowa	<p>Stworzenie specjalnego działania dedykowanego dofinansowaniu opracowywania dokumentów strategicznych w JST.</p> <p>Postępujące procesy społeczne i gospodarcze wymuszają na gminach posiadanie wielu dokumentów/analiz/opracowań strategicznych wymaganych m.in. w procesie ubiegania się o środki zewnętrzne. Możliwość uzyskania dofinansowania przez samorządy do tego typu dokumentów jest zatem uzasadniona.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Nie planuje się odrębnego wsparcia udzielanego na opracowanie dokumentów strategicznych w JST. Przewiduje się natomiast możliwość kwalifikowania kosztów opracowania dokumentów strategicznych, wymaganych do uzyskania dofinansowania z FEŁ2027 w ramach poszczególnych Celów Polityki. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie będą przedmiotem prac nad dokumentami służącymi uszczegółowieniu programu.</p>

64	Uwaga do całego dokumentu	Starostwo Powiatowe w Łęczycy	<p>Starostwo Powiatowe w Łęczycy zwraca się z prośbą o uwzględnienie w ZAŁOŻENIACH PROGRAMU REGIONALNEGO: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2027 następującego celu :</p> <p>Równomierny i zrównoważony oraz dostosowany do lokalnych potrzeb rozwój regionów i podregionów województwa łódzkiego.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Ze względu na strukturę programu regionalnego FEŁ2027 nie jest możliwe uwzględnienie w nim tak ogólnego celu (cele odpowiadają poszczególnym zakresom interwencji), jednak wszystkie przedsięwzięcia, które będą finansowane z FEŁ2027, będą musiały realizować zasadę zrównoważonego rozwoju. Ponadto inwestycje uwzględniać będą mogły wyzwania zarówno na poziomie regionalnym, jak i lokalnym.</p>
----	---------------------------	-------------------------------	---	--